

TURUN YLIOPISTON AVOIMEN TUTKIMUKSEN POLITIIKKA - TOIMENPIDEOHJELMA

AVOIN TUTKIMUS, YHTEISTYÖ JA VAIKUTTAVUUS

	Vastuu	Osallistujatahot	Aikataulu
1. Tutkimusprosessin avaaminen lisää tutkimuksen laatua ja vaikuttavuutta, edistää yhteistyötä ja ennen kaikkea tutkimuksen läpinäkyvyyttä. Tutkija tai tutkimusryhmä päättää avoimuuden asteen ja avaamisen vaiheen. Tutkija tai tutkimusryhmä avaa tutkimusprosessia mahdollisimman aikaisessa tutkimuksen toteutuksen vaiheessa ja tutkimusta ajatellen sopivalla tavalla. Tutkimusprosessin avaaminen kuuluu avoimen tieteen periaatteisiin.			
1 Avoimen tutkimuksen toteuttaminen tulee mahdollistaa mekanismein, jotka tukevat tutkijaa avoimen tieteen periaatteiden mukaiseen tutkimustoimintaan tutkimuksen koko elinkaarella.	Tutkimusedellytykset	Oppiaineet, laitokset, tiedekunnat, muut yksiköt, kirjasto	2018 - 2020
2 Jaetaan avoimen tutkimuksen hyviä käytänteitä tutkimusalojen kesken.	Tutkimusedellytykset	Oppiaineet, laitokset, tiedekunnat, muut yksiköt, kirjasto	2018 -
3 Kannustetaan tutkijoita (lisäämällä tietoisuutta avoimen tutkimusprosessin mukaisista tutkimuksista) avaamaan tutkimuksen läpinäkyvyyttä ja laatua. Aineistojen ja menetelmien avaaminen voi mahdollistaa myös uudenlaiset tutkimukset, joiden toteuttaminen olisi mahdotonta tai liian työlästä yhden tutkimusryhmän toteutettavaksi. Tutkimusprosessin vaiheen avaamista harkitaan kunkin vaiheen osalta tutkimuksen ideoinnista ja konseptoinnista tulosten julkistamiseen erikseen.	Tutkimusedellytykset	Viestintä	2018-
4 Edistetään kansalaistiedettä etenkin tutkimusaloilla, joissa kansalaistiede on luonteva osa tutkimusaineistojen keruuta ja prosessointia. Luodaan yliopistolle verkkosivusto, jossa esitellään osallistavan, joukkoistetun ja kansalaistieteen mahdollisuuksia.	Tutkimusedellytykset	Viestintä	2019-
2. Julkaistujen tutkimustulosten näkökulmasta keskeiset tutkimustuotokset ovat lähtökohtaisesti yhteiskäyttöisiä ja avoimia. Tutkija tai tutkimusryhmä avaa tutkimuksen toistettavuuden ja luotettavuuden kannalta välttämättömät tutkimuksen tekemiseen liittyvät vaiheet ja yksityiskohdat, kuten työkaaviot ja standardit. Tutkimusmenetelmien ja teknologioiden kehittäminen toteutetaan avoimesti.			
5 Huolehditaan tutkimusmenetelmien, standardien ja kehitettyjen teknologioiden löydettävyydestä ja viitattavuudesta. Kuvailutietojen ja tallennuspaikkojen tulee olla helposti saavutettavissa.	IT-palvelut/Kirjasto/Tutkimusedellytykset		2019-
6 Turun yliopistossa on luotettavia tallennuspaikkoja tutkimusprosessinaikaisten tuotosten hallinnalle ja säilytykselle. Turun yliopisto suositelee lisäksi luotettavia kansallisia ja kansainvälisiä yleisiä ja tieteenalakohtaisia tallennuspaikkoja pitkäaikais säilytykseen (es. PAS-prosessi). Sensitiivisen datan osalta selvitetään, voidaanko omiin tallennuspaikkoihin saada sensitiivisen datan osalta tunnistetta.	IT-palvelut/Kirjasto		2018-
7 Lähdekoodien avoimista lisensseistä annetaan selkeä suositus, joka pohjautuu kansallisiin ja kansainvälisiin suosituksiin. Lisensseissä otetaan huomioon aina periaate 6. Toimenpide kytkeytyy myös periaatteeseen 5.	Lakiasiat/IT-palvelut	Tutkimusedellytykset	2019-
3. Tutkimustuotosten tekijät tulee aina mainita hyvän tieteellisen käytännön ja Tutkimuseettisen neuvottelukunnan suositusten (TENK 2018) mukaisesti lähteenä.			
8 Turun yliopisto osallistuu aktiivisesti tutkimusaineistojen ja tutkimusmenetelmien viittauskäytäntöjen kehittämiseen kansallisella ja kansainvälisellä tasolla.	Kirjasto/IT-palvelut/Tutkimusedellytykset		2018-
TUTKIMUKSEN AVOIMUUS TOTEUTUU HARKITEN			
4. Tutkija avaa tutkimusta strategisesti ja suunnitelmallisesti hyväksi koettujen tieteenalakohtaisten käytäntöjen pohjalta avoimen tutkimuksen käytäntöjä laventaen ja kehittämällä. Avoimen tutkimuksen suunnitelmassa esitetään keskeiset tiedot tutkimusaineistosta ja sen hallinnasta yliopiston datapolitiikan mukaisen aineistonhallintasuunnitelman edellyttämällä tavalla. Suunnitelmassa esitetään lisäksi muiden tutkimustuotosten hallinta ja avaaminen sekä tutkimuksen toistettavuuden ja luotettavuuden kannalta riittävä dokumentointi. Viestimällä tutkimuksesta suunnitellusti eri vaiheissa voidaan saada aikaan uutta yhteistyötä.			
9 Selvitetään, millaisia hyväksi koettuja tieteenalakohtaisia käytäntöjä on ja miten tutkimusprosessin avoimuutta voi kehittää niiden pohjalta. Avoin tutkimus toteutuu tunnistettujen hyvien käytäntöjen ja uusien avoimen tutkimuksen käytänteiden pohjalta, joita tutkijat voivat itse ohjata ja toteuttaa.	Tutkimusedellytykset	Oppiaineet, laitokset, tiedekunnat, muut yksiköt, kirjasto	2019 - 2020
10 Edistetään avoimen tutkimusprosessin suunnitelman työkalun kehittämistä kansallisesti. Tutkijat saavat tukea avoimen tutkimuksen suunnitelman laatimiseen.	Tutkimusedellytykset	Kirjasto/IT-palvelut/Viestintä/Lakiasiat/Innovaatiopalvelut	2019-
11 Avoimen tutkimuksen suunnitelmassa on huomioitava Turun yliopiston julkaisu- ja datapolitiikka sekä infrastruktuuripolitiikka. Levitetään tietoa ja juurrutetaan Turun yliopiston edm. politiikat osaksi tutkimuskulttuuria osana tutkimuksen avoimuuden politiikkaa.	Tutkimusedellytykset		2019-
12 Avoimen tutkimuksen suunnitelmassa kannattaa suunnitella myös tutkimusprosessin aikana tapahtuvaa sisäistä ja ulkoista viestintää; miten avointa viestintää voi olla, kenelle se on suunnattu ja miten viestinnän keinoin voidaan mahdollistaa tutkimuksen avointa toteutusta tutkimusprosessia tehostavalla tavalla. Tämä tuodaan esiin tutkijoiden koulutuksessa. Varmistetaan OpenUTU-verkosto tuki tutkijoille tutkimusprosessin avoimuutta viestinnällisissä kysymyksissä.	Viestintä	Tutkimusedellytykset	2019-
13 Mikäli tutkimuksella on ulkopuolinen rahoittaja, on huomioitava myös rahoittajan vaatimukset. Tuetaan tutkijoita ulkopuolisten rahoittajien vaatimusten noudattamisessa.	Tutkimusrahoitus	Tutkimusedellytykset	2019-
14 Selvitetään ja suunnitellaan tutkimustuotosten ml. menetelmien ja teknologioiden metatietojen kuvailuun sopivat määrittäykset. Näiden metatietojen avulla varmistetaan myös muiden tutkimuksen tuotosten kuin tutkimusaineistojen löydettävyys ja käytettävyys. Kaikkien tutkimustuotosten kuvailutiedoissa on mainittava tutkimustuotoksen omistaja ja oikeudelliset rajoitukset tuotosten käytölle.	IT-palvelut		2018-

15	Varmistetaan OpenUTU-verkosto tuki tutkijoille julkaisukanavan valintaa koskevilla kysymyksissä. Julkaisukanavat on hyvä suunnitella siten, että otetaan huomioon tutkimuksen tuotosten mahdollinen julkaiseminen jo ennen varsinaisten tutkimustulosten julkaisemista. Selvitetään sekä preprint-julkaisukanavat että mahdollisuudet julkaista preprint-palvelussa (arXiv ym) viimeistään silloin, kun tutkimus lähetetään lehteen vertaisarvioitavaksi. Julkaisukanavan valinnassa voidaan huomioida ATT-hankkeen julkaisema kustantajien avoimuuden arvioinnin asteikko (jonka Open Knowledge Finland ry. yhteistyössä Oxford Research Oy:n kanssa toteuttaa). Asteikosta viestitään tutkijoille ja julkaisukanavan avoimuuden arviointiin tarjotaan tukea.	Tutkimusedellytykset	Kirjasto	2019-
16	Avoimen tutkimusprosessin kaikissa vaiheissa on tutkimustuotoksille (data, lähdekoodi) valittava avoin ja standardoitu lisenssi. Yliopisto laatii suosituksen avoimista lisenssistä, huomioiden lisenssien erot tutkimusaineistojen, lähdekoodin, ja kirjallisen materiaalin osalta ja tarjoaa tutkijalle riittävän tuen lisenssin määrittelyssä. Suositus pyrkii mahdollisimman vähän rajoittaviin ja tunnetuihin lisensseihin, jotka ovat linjassa kansallisten ja kansainvälisten suositusten kanssa. Erityisesti huomioitavia ovat CC-BY, MIT, ja CC0-lisenssit. Periaatteen 2 toimenpiteet liittyvät myös tähän kohtaan.	Lakiasiat/IT-palvelut/Innovaatiopalvelut	Kirjasto	2018-
5. Tutkimustuotosten kaupallinen hyödyntäminen ja oikeuksien suojaaminen huomioidaan avoimuuden periaatteita toteutettaessa. Avoimuutta voidaan rajoittaa, mutta vain perustelluista syistä kuten keksintöjen ja osaamisen suojaamisen ajaksi ja kaupallistamisen vuoksi. Tutkimustuotosten avoimuuden rajoittamiseen kaupallisiin perustein sovelletaan pääsääntöisesti samoja periaatteita kuin muussa tieteellisessä julkaisemisessa. Samalla pyritään tukemaan avoimuuden kanssa yhteensopivia liiketoimintamalleja.				
17	Huomioidaan, että avoimuus ei sulje pois liiketoimintamahdollisuuksia, vaan myös luo uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Lisätään tutkijoiden, lakimiesten ja muiden toimijoiden tietoisuutta tästä ja selvitetään ensisijaisesti mahdollisuuksia tukea avointen käytäntöjen kanssa yhteensopivia kaupallistamismahdollisuuksia.	Tutkimusedellytykset	Innovaatiopalvelut, lakiasiat	2019-
18	Tutkimuksen tuotoksia avattaessa omistus- ja käyttöoikeudet käydään läpi tapauskohtaisesti. Tutkimusprosessinaikaista datanhallinnanpalvelua ja jostetaan mahdollisuuksien mukaan siten, että se hälyttää tietyille taholle tutkimustuotoksen avaamisen tavoitteesta.	Tutkimusedellytykset, Lakiasiat, Innovaatiopalvelut	IT-palvelut	2019-
19	Tuotetaan omistus- ja käyttöoikeussopimusmalli. Monissa tapauksissa avoin lisenssi jo itsessään riittää määrittelemään täydellisesti käyttöoikeudet.	Lakiasiat		2019-
20	Vastuulliset tutkijat ovat velvollisia huolehtimaan, että tutkimuksessa syntyvien tuotosten omistus- ja käyttöoikeuksia koskevat sopimukset tehdään mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, soveltuvin osin ennen tutkimushankkeen alkua. Selvitetään miten osana normaalia työtä työsuhteessa tuotetun tutkimuksen tuotoksen omistus- ja käyttöoikeudet määrytyvät. Selvitetään myös miten apurahalla tuotetun tuotoksen omistus- ja käyttöoikeudet määrytyvät. Laaditaan selkeät ohjeet tutkimusaineiston ja menetelmien omistus- ja käyttöoikeuksien määryntymisestä.	Lakiasiat	Tutkimusedellytykset	2019-
6. Jokainen yliopistolainen on velvollinen noudattamaan lainsäädäntöä, hyvää tieteellistä käytäntöä, tutkimuseettisiä ohjeita sekä yliopiston ohjeita ja määräyksiä tutkimusprosessia ja tutkimusmenetelmiä avatessaan.				
21	Tutkijoille ja tutkimusryhmille tarjotaan tukea oikeudellisten ja eettisten kysymysten tunnistamiseen ja ratkaisemiseen.	Tutkimusedellytykset	Kirjasto, innovaatiopalvelut, lakiasiat, IT-palvelut	2018-
YLIOPISTO TUKEE AVOIMEN TUTKIMUKSEN EDELLYTYKSIÄ				
7. Avoimen tutkimuksen odotukset ja edellytykset tekevät uusista teknologioista ja tukipalveluista sekä näihin liittyvästä osaamisesta välttämättömiä. Tutkijoille ja tutkimusryhmille kehitetään avoimen tutkimuksen kokonaisarkkitehtuuria yhteistyössä kansallisten ja kansainvälisten toimijoiden kanssa ottaen huomioon myös näiden tarjoamat palvelut ja infrastruktuurit.				
22	Selvitetään tutkimuksen kokonaisarkkitehtuurin ja tutkimusinfrastruktuurin rakentamisen ja kehittämisen varten yhteistyömahdollisuuksia kansallisten ja kansainvälisten toimijoiden kanssa, ottaen huomioon myös näiden tarjoamat palvelut ja infrastruktuurit.	IT-palvelut	Tutkimusedellytykset	2018-
23	Huomioidaan kansallisesti ja kansainvälisesti kehitteillä olevat tutkimusprosessin avoimuuden alustat ja palvelut sekä niihin liittyvät standardit ja muut määräykset.	Tutkimusedellytykset	IT-palvelut/Kirjasto	2019-
24	Suunnitellaan ja organisoidaan sisäinen kouluttautuminen. Tuotetaan koulutusmateriaalit.	Tutkimusedellytykset	IT-palvelut	2019-
25	Turun yliopiston metadatatpalvelu tulee olemaan lähtökohtaisesti avoimuuden periaatteita noudattava. Palvelun kehittämisen koodit ja kehitystyö sekä kuvaukset ja rajapinnat ovat avoimia.	IT-palvelut		2018-
26	Selkiytetään avoimen tutkimusprosessin palvelujen termistöä hyödyntämällä mm. Tieteen terminpankkia.	Tutkimusedellytykset	IT-palvelut	2019
27	Rakennetaan Turun yliopiston dataportaali, jossa esitellään es. kuukauden tutkija ja hänen datansa tai kuukauden dataidea. Portaali nostaa Turun yliopiston dataa tietoisuuteen.	IT-palvelut/Tutkimusedellytykset	Viestintä/Kirjasto	2019 -
8. Avoimen tieteen taidot ovat erottamaton osa tutkijoiden koulutusta ja urakehitystä. Avoimen tieteen osaamisen kehittämistä tuetaan koulutuksella ja perehdytyksellä, jossa otetaan huomioon tutkimuksen koko elinkaaren avoimuus.				
28	Suunnitellaan tutkijoiden koulutus avoimen tutkimusprosessin taitoja kehittäväksi. Tutkijaintojen kehittäminen alkaa jo perustutkinto-opiskelusta.	Tutkimusedellytykset	KOTO	2019-
29	Opetuksessa tulee suosia avoimen tutkimusprosessin ja avoimen lähdekoodin mukaisten ohjelmistojen ja muiden työvälineiden käyttöä aina kun mahdollista.	Tutkimusedellytykset	Oppimisen IT/KOTO	2019-
30	Tutkijan perehdytykseen sisällytetään avoimen tieteen osuus.	Tutkimusedellytykset	Kirjasto, IT-palvelut, lakiasiat, tiedekunnat, HR	2018-
31	Harkitaan tunnustusten jakamista avoimen tieteen ja opetuksen avoimuuden edistämiseksi.	Tutkimusedellytykset	Vaikuttavuus	2019
32	Avoimesti lisensoitujen ja julkaistujen oppimateriaalien käyttöön ja tuottamiseen kannustetaan voimakkaasti.	Tutkimusedellytykset	Oppimisen IT/KOTO	2019-

33	Tunnistetaan ja tunnustetaan avoimen tieteen toteuttamisen kustannukset tutkijalle ja selvitetään, millaisin tukipalveluin ne ovat hallittavissa. Yliopiston tulee tarjota tukea avoimen tieteen koordinaatioon ja tutkijalähtöisen avoimen tieteen toimintakulttuurin mukaisen tutkimustoiminnan mahdollistamiseen ja fasilitoitiin siten, että tutkimusprosessin avaamisesta tutkijalle aiheutuvat kustannusvaikutukset ovat hallittavissa.	Tutkimusedellytykset		2019-
----	---	----------------------	--	-------

AVOIN TUTKIMUS JA TUTKIJAN URAN ARVIOINTI

9. Avoimen tieteen edistäminen ja kaikki avoimet tutkimustuotokset ovat osa akateemista ansioitumista. Tutkija voi ansioitua edistämällä avointa tiedettä monin eri tavoin tutkimuksen eri vaiheissa.

34	Turun yliopisto tunnustaa kaikki tutkimustuotokset ansioitumiseksi ja ottaa ne huomioon tutkijan ansioita arvioitaessa. Avoimuutta arvioitaessa otetaan huomioon, että tutkimuksessa käytetty lähdekoodi ja työvirrat ovat kokonaisuudessaan avoimesti saatavilla. Tutkimusaineistojen ja menetelmien dokumentointi sekä tutkimusviestintä on osa avoimuutta. Turun yliopisto selvittää, miten rekrytoinneissa ja tutkijan urakehityksessä voidaan ottaa huomioon avoimen tieteen harjoittaminen.	Tutkimusedellytykset	Henkilöstöpalvelut	2018-
----	---	----------------------	--------------------	-------

35	Koulutetaan tutkijoita tuntemaan yliopiston käytännöt avoimen tieteen merkityksestä tutkijauralla ansioitumisen kannalta. Koulutetaan tutkijoita tiedostamaan, miten tutkimuksen avoimuus voi epäsuorasti vaikuttaa ansioitumiseen (kasvaneet viittaussäärät, jatkokäyttö, laatu, näkyvyys, yhteistyö).	Tutkimusedellytykset	Kirjasto	2019-
----	---	----------------------	----------	-------

36	Luodaan tutkijalle avuksi ansioluettelomalli, joka huomioi avoimen tieteen ansioitumisen.	Tutkimusedellytykset	IT-palvelut	2020
----	---	----------------------	-------------	------

10. Tutkijakeskeinen avoimen tutkimuksen kehittäminen edellyttää tutkijoiden muuttuvien tarpeiden seuranta ja arviointia sekä avoimen tieteen kannustimia.

37	Seurataan Euroopan komission työryhmän ja kansallisten suositusten kehittämisen etenemistä ja kehitetään omia avoimen tieteen kannustimia.	Tutkimusedellytykset		2018-
----	--	----------------------	--	-------

38	Turun yliopisto sisällyttää sisäiseen toiminnan arviointiin avoimen tieteen mittarit.	Tutkimusedellytykset		2018
----	---	----------------------	--	------

39	Selvitetään millaisia tutkimusprosessin avaamiseen liittyviä käytäntöjä on sovellettu akateemisen ansioitumisen arvioinnissa. Toteutetaan tutkimustuotosten avaamisen akateeminen ansioituminen Turun yliopistolle sopivalla tavalla.	Tutkimusedellytykset	Yliopiston vaikuttavuus	2019-
----	---	----------------------	-------------------------	-------

40	Sisällytetään avoimen tieteen mittarit yliopiston sisäiseen toiminnan arviointiin. Korostetaan arvioinnin kehittämisessä tutkimusprosessin läpinäkyvyyttä laadun varmistuksen keinona. Huomioidaan koko tutkimusprosessin avoimuus (verrattuna yksittäisten komponenttien avoimuuteen). Toistettavuus, dokumentointi ja avointen lisenssien käyttö ovat osa avoimuutta. Selvitetään avoimen tutkimusprosessin arviointimekanismeja osana yliopiston vaikuttavuuden arviointia.	Tutkimusedellytykset	Yliopiston vaikuttavuus/Kirjasto	2018-
----	--	----------------------	----------------------------------	-------

41	Pyritään vaikuttamaan siihen, miten akateeminen johto sisäisesti sitoutetaan avoimen tieteen edistämiseen ja miten he sekä muut tutkijan sidosryhmät, kuten tutkimuksen rahoittajat, arvioivat akateemista ansioitumista.	Tutkimusedellytykset	Yliopiston johto	2019-
----	---	----------------------	------------------	-------

42	Avoimuuden arvioinnissa huomioidaan, että valmiit avoimen lähdekoodin ohjelmistot ja julkaistut tutkimusaineistot tulee arvioida erillään tutkimusenaikaisen avoimen lähdekoodin ja raakadatan avaamisesta. Tutkimuksen avaaminen on itsessään arvokasta, mutta tulee huomioida ero viimeistelyihin ja hyvin dokumentoituihin data- ja ohjelmistojulkaisuihin.	Tutkimusedellytykset		
----	--	----------------------	--	--

Tutkijoiden palvelut ja koulutus

43	Läpäisevänä toimenpiteenä tutkijoiden palvelujen ja koulutuksen järjestäminen. Tuotetaan tietoisuuksia ja räätälöityjä koulutuspaketteja. Autetaan tiedekuntia, laitoksia, tutkijakouluja jne. järjestämään koulutusta tai aiheeseen liittyviä seminaareja. Neuvontapalvelujen (ml. avoimen tutkimusprosessin suunnitelma, avoimen tutkimusprosessin alustat, oikeudellinen neuvonta) järjestäminen. Pyritään suosimaan mallia, jossa avoimuuden periaatteet integroituvat opetukseen laajasti lävistysperiaatteella.	Tutkimusedellytykset	Kirjasto, IT-palvelut, Lakiasiat, Innovaatiopalvelut, Viestintä	2018-
----	---	----------------------	---	-------

Avoimen tutkimuksen politiikan seuranta koskevat toimenpiteet

44	Turun yliopiston edustajia osallistuu oman asiantuntijuusalan kansalliseen ja kansainväliseen kehitysohjelmaan ja hyödynnetään kehitysohjelmasta saatavat tulokset. Seurataan, että tutkimuksen avoimuuden politiikka vastaa kansainvälisiä vaatimuksia.	Tutkimusedellytykset	Kirjasto, IT-palvelut	2018-
----	--	----------------------	-----------------------	-------

45	Tutkimusprosessin avoimuuden politiikan toteutumisen seuranta varten laaditaan tarvittaessa indikaattorit.	Tutkimusedellytykset	Kirjasto, IT-palvelut	2019-
----	--	----------------------	-----------------------	-------

46	Politiikan toteutumista seurataan ja ohjataan keskitetysti. Tutkimusneuvosto käsittelee ja arvioi politiikan toteutumista sekä uudistaa politiikkaa tarvittaessa.	Tutkimusedellytykset		2019-
----	---	----------------------	--	-------